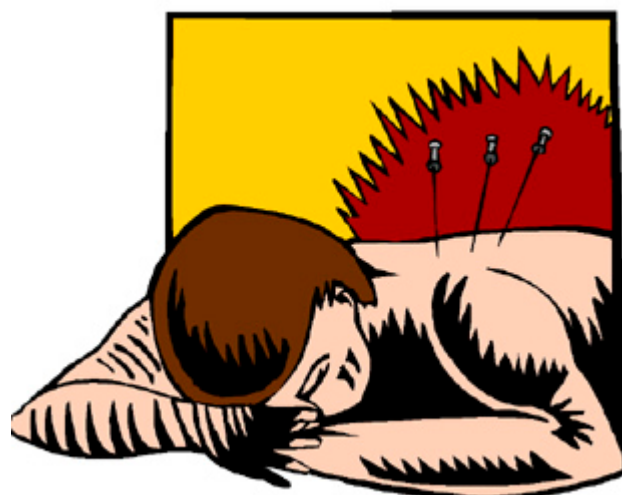

Egenkontroll enligt miljöbalken för hygienlokaler

Egenkontroll enligt miljöbalken för hygienlokaler

Alla som har verksamheter inom massage, naprapati, kiropraktik, akupunktur, akupressur, zonterapi, laserbehandling, diatermi, tatuering, håltagning/piercing, frisersalong, skönhetsalong, gym, solarium, fotvård m m är enligt miljöbalken skyldiga att kontrollera sin verksamhet genom egenkontroll. De verksamheter där det finns risk för blodsmitta är anmälningsskyldiga enligt miljöbalken vilket gör att de därför omfattas av mer preciserade krav enligt förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll. I förordningen finns bindande bestämmelser om egenkontroll. Genom en planerad och i övrigt väl fungerande egenkontroll kan verksamhetsutövaren visa att miljöbalkens krav uppfylls.

Detta är övergripande information om egenkontroll enligt miljöbalken till verksamhetsutövare i Luleå kommun.

Informationen är en hjälp för att ni själva ska kunna sätta er in i de lagstadgade krav som gäller för er egenkontroll.

Syfte

Syftet med egenkontroll är att förebygga smitta, allergiska reaktioner eller att kunderna drabbas av andra olägenheter. Syftet är också att förhindra att miljön tar skada exempelvis av de produkter som hanteras i verksamheten.

Omfattningen av egenkontrollen beror på typen av verksamhet, dess storlek och vilka risker som finns med den.

De inte anmälningsskyldiga verksamheterna

I miljöbalkens 26 kap 19 § sägs att så snart man gör något som riskerar att orsaka olägenhet eller skada på människors hälsa och miljön ska man fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Checka av din verksamhet mot de allmänna hänsynsreglerna på sista sidan.

Anmälningsskyldiga verksamheter

Om det finns risk för blodsmitta genom användande av skärande stickande verktyg är verksamheten anmälningsskyldig. Piercing, håltagning, tatuering, fotvård är exempel på verksamheter som är anmälningsskyldiga.

För de anmälningsskyldiga verksamheterna är kraven på egenkontroll mer preciserade jämfört med de som inte är anmälningsskyldiga.

För mer information om anmälan, se faktabladet "Anmälningsskyldighet enligt miljöbalken gällande hygienlokaler, bassängbad, undervisning".

Utformning av egenkontrollen för anmälningsskyldiga verksamheter

Ansvar

Det ska finnas en fastställd och dokumenterad fördelning av ansvaret för de frågor som regleras av miljöbalken, dess föreskrifter och beslut meddelade med stöd av miljöbalken. Undersökningar och bedömningar bör ske efter på förhand uppgjorda rutiner eller efter ett program. Om verksamhetsutövaren undersöker och bedömer risker med egen personal bör ansvaret framgå av dokumentationen.

Rutiner

Det ska finnas skriftliga rutiner för att fortlöpande kontrollera att inredning och utrustning hålls i gott skick och för att i god tid kunna sätta in åtgärder mot brister i eller risker med verksamheten, till exempel:

- städning, metoder, tidpunkt, vem som utför den, omfattning, uppföljning
- ventilationskontroll
- hantering av avfall och riskavfall
- hygien- och smittskyddsrutiner
- hantering av kemikalier
- ålderskontroll
- datummärkning av material
- rutiner för skötsel, underhåll och reparationer, t ex UV-ugn eller sterilisator
- vilka ersättningsrör som är godkända till det egna solariet
- provtagning, t ex mätning av buller
- kommunikation med klienten, t ex förfrågan om ev risksjukdomar vid behandlingen

Risker

Verksamhetsutövaren ska bedöma riskerna med verksamheten ur hälso- och miljösynpunkt. Detta kan innebära att du som verksamhetsutövare har ett ansvar att t ex undersöka lokalernas utformning, att reningsutrustning etc är tillfredsställande för den verksamhet som bedrivs eller att allergiska reaktioner kan uppstå om det finns allergiframkallande ämnen i de produkter eller smycken som används/säljs.

Information om hur skadlig kemiska produkten är med avseende hälsa och miljö finns på varuinformationsbladet som leverantören är skyldig att tillhandahålla.

Eftersom verksamheterna varierar i inriktning behöver varje verksamhetsutövare noga tänka igenom den egna verksamheten och identifiera vilka risker som kan finnas och hur man kan minska dem med god kunskap och bra rutiner.

Vid driftstörningar eller liknande skall miljökontoret underrättas.

Egenkontroll enligt miljöbalken

Kosmetiska och hygieniska produkter

Kosmetiska och hygieniska produkter omfattas av en särskild lagstiftning förutom miljöbalken och i egenkontrollen bör ingå t ex att produkten är rätt märkt, inga förbjudna ämnen ingår, dokumentation av vilka leverantörer som säljer vilken produkt.

Kemiska produkter

Det ska finnas en förteckning över kemiska produkter som hanteras i verksamheten och som kan innebära risker från hälso- och miljösynpunkt, med uppgifter om:

- produktens namn
- omfattning och användning
- information om hälso- och miljöfarlighet
- klassificering med avseende på hälso- och miljöfarlighet

Exempel på kemikalier som ska förtecknas är desinfektionsmedel, rengöringsmedel, hårfärger och andra kemikalier. Kemikaliehantering som är mer perifer som användning av diskmedel i personalrum kan utelämnas.

Regelbunden kontroll och dokumentation

Undersökningar och riskvärderingar inom ramen för egenkontrollen ska ske fortlöpande och regelbundet.

Rutiner, ansvarsfördelning, riskvärdering, resultat av undersökningar m m ska regelbundet dokumenteras. Dokument över egenkontrollen ska kunna uppvisas vid inspektioner.

I miljöbalkens 2 kap finns grundläggande hänsynsregler som ska följas av alla som driver en verksamhet. Syftet är att skydda hälsa och miljö från skada eller olägenhet. Utövaren skall kunna visa att verksamheten drivs i överensstämmelse med hänsynsreglerna.

Kunskapskrav

Utövaren ska ha kunskap om verksamhetens påverkan på miljön och människors hälsa, (även extra känsliga personer t ex allergiker).

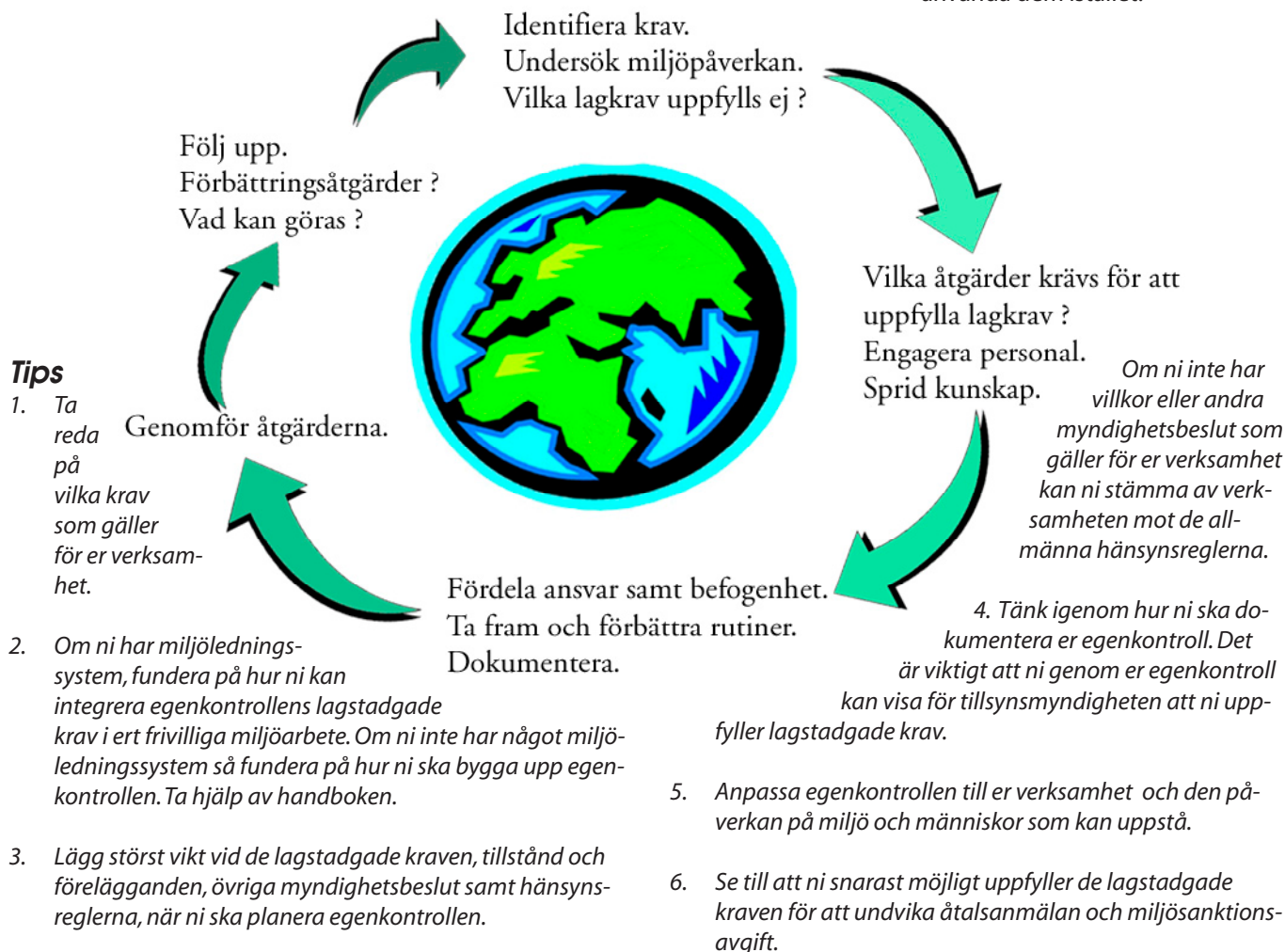
Det kan även vara väsentligt att veta om behandlingen kan påverka någon sjukdom negativt. Det är särskilt viktigt vid skärande/stickande verksamheter och vid vissa ljusbehandlingar.

Hushållning och kretslopp samt val av produkter

Utövaren ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning.

Om det finns mindre skadliga kemikalier än de som används idag, ska man använda dem istället.

Egenkontrollprocessen

Bygg sedan upp egenkontrollen successivt och låt det ingå som en löpande process vid er verksamhet.

7. Observera att det kan finnas andra författningskrav än de ni kanske i första hand tänker på t ex EU-direktiv, förordningar, föreskrifter som gäller för just er verksamhet. Det är ni som har ansvaret för att veta detta och för att beskriva hur ni uppfyller även dessa eventuella krav.
8. Egenkontrollen ska omfatta organisatoriska och administrativa uppgifter samt tekniska åtgärder och rutiner. Se därför till att egenkontrollen blir en naturlig del av det dagliga arbetet och är inordnad i verksamheten. Den ska bli ett stöd i ert miljöarbete.
9. Kom ihåg att ni är skyldiga att bedriva egenkontroll. Det är ni som ska driva och ansvara för er egenkontroll. Tänk på att det är tillämpningen av egenkontroll-programmet som är det viktiga, dvs att verksamheten sköts på ett bra sätt!

Vad handlar i korthet de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap MB om?

1 §–Den omvända bevisbördan

Du ska kunna visa att du följer hänsynsreglerna i MB. Tillsynsmyndigheterna behöver inte visa motsatsen.

2 §–Kunskapskravet

Det handlar om ditt ansvar för att hitta lösningar på olika problem och att du inte kan förvänta dig att tillsynsmyndigheterna tar över ansvar eller anger nivåer på t ex försiktighetsmått.

Du ska också känna till hur verksamheten sköts och hur den påverkar miljön och människors hälsa.

3 §–Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Det handlar om att vidta de åtgärder och mått och steg som behövs för att du ska kunna skydda miljön och människors hälsa.

Det räcker med att olägenheter riskerar uppstå för att du ska vara tvungen att vidta åtgärder. Bedriver du verksamheten yrkesmässigt ska du använda bästa möjliga teknik.

4 §–Lokaliseringen

Lokaliseringen ska vara lämplig i sig, men också den lämpligaste av flera olika alternativ. Platsen för din verksamhet ska vara vald så att du kan uppnå ändamålet med din verksamhet med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

5 §–Hushållning och kretslopp

Det handlar om att använda energi effektivt och att hushålla med den. Det kan handla om att återanvända eller återvinna material och andra resurser eller göra detta möjligt.

6 §–Produktval.

Det handlar om att byta ut kemiska produkter eller biotekniska organismer mot sådana som är så ofarliga som möjligt. Bryter du mot regeln riskerar du böter eller fängelse.

7 §–Skäligheten

Det går ju någonstans en gräns där marginalnyttan för miljön inte uppväger kostnaderna för dina skyddsåtgärder eller försiktighetsmått. Du ska i sådana fall kunna visa att ett krav blir orimligt att ställa.

8 §–Stoppregeln

Det handlar om när din verksamhet, trots skyddsåtgärder m m, orsakar olägenheter av väsentlig betydelse för miljön och människors hälsa. Då måste det finnas särskilda skäl för att du ska få bedriva den. Detta gäller såväl ny som befintlig verksamhet.

9, 10 §§ Regeringen ger tillstånd

I vissa fall kan regeringen ge en verksamhet tillstånd trots att olägenheter kan komma att uppstå.

Mer information

Socialstyrelsens allmänna råd

Ventilation, SOSFS 1999:25

Yrkesmässig hygienisk behandling, SOSFS 2006:4

Städning, SOSFS 1996:33

Höga ljudnivåer, SOSFS 2005:7

Piercing och tatuering – hälsorisker samt gällande

lagar och regler, Socialstyrelsen 2006

www.socialstyrelsen.se

Vår hemsida:

www.lulea.se/miljokontoret/

Handbok för egenkontroll, allmänna råd, förordningstext m m hittas på vår hemsida.

Handbok för egenkontroll, 2001:3 kan också beställas via Naturvårdsverkets miljöbokhandel på kundtjänst@naturvardsverket.se eller telefon 08-698 12 00.

Adress: Miljökontoret, Luleå kommun, 971 85 LULEÅ **Besök oss:** Rådstugatan 11

Telefon: 0920-45 30 00 **E-post:** miljokontoret@lulea.se **Hemsida:** www.lulea.se/miljokontoret